

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm Vlt. Humilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

epiſcopus alieno Epifcopo ſubijci poteſt. Reſpondetur enim, antecedens formaliter intelligendum eſſe, quòd maior ei, cuius maior ſeu Superior eſt, & vno verbo ſuo inferiori non ſubdatur. Archiepiſcopus non eſt maior, ſeu Superior Epifcopi alieni: ergo nihil obſtat, quin ipſi ratione delicti ſubijciatur. *Qua* ratione ait Abb. in c. dilecto, 40. n. 12. de teſtibus; quòd Iudex maior ac dignior poteſtate ſi falſum deponat coram Iudice minore, ſibi tamen non ſubdito, ab ipſo puniri poſſit, quia reſpectu eius habet ſe vt priuata perſona. Præterea dictum illud, Superior ligari, aut ſolui non poteſt ab inferiore, ſeu ſubdito ſuo, limitari debet. Niſi ſe ſponte ei ſubijciat, in caſu, quo id lex ſeu canon permittit. *Qua* ratione Pontifex ſubijcit ſe Confeſſario ſuo in foro pœnitentiæ.

NOTANDVM III. Hæc duo connexa eſſe ſolent: Quòd qui ligare poteſt, idem & abſoluere, ac vice verſa: adeoque eiſdem eſt ligare, cuius & ſoluere. Ita ex textu hoc colligit Gl. communiter recepta, ver. ligare. Sed eſt id intelligendum, ſi alicui ex officio, ſeu iure ordinario horum vnum competere debeat, vt hic notat Ioann. Andr. n. 11. Abb. ad cit. Gl.

Deinde intelligi debet de iuriſdictione fori externi: At verò in foro pœnitentiæ Parochi iure ordinario abſoluunt ab excommunicationibus non reſeruatis, & tamen excommunicare non poſſunt. Sed & in iuriſdictione externi fori regula non eſt vniuerſalis: cum fallat in Legato Papæ à latere, qui ex Prouincia abiens excommunicare non poteſt, & tamen clericorum pœnitentiaſ abſoluere poteſt. argum. c. excommunicatis, 9. de offic. Legati, & notauit Ioann. Andr. cit. n. 11.

CAPITVLVM VI.

Humilis.

PARAPHRASIS.

Controverſia diu agitata fuit inter Burdegalenſem & Bituricenſem Archiepiſco-

pos de iure primatus, quod Bituricenſis ſe habere cõtendebat. Tandem Papa Gregor. IX. prouifionem miſit, per quam partes componerentur: Super ea prouifione iubet Burdegalenſis prouinciæ Prælatorum tunc præſentium, & Capituli Bituricenſis conſenſum requiri, eoque habito prouifionem publicari. Quòd ſi aliqui conſenſum dare recuſent, tum omiſſa publicatione, ſi Prælati ſint, qui cõtadicunt, perſonaliter, ſin alij (vide. Capitula) per Procuratores idoneos ad Sedem Apoſtolicam accedere cogantur, proſecuturi ius ſuũ, & ſi in cauſa ſuccubuerint, parti alteri in expenſis ſatiſſaſturi.

SVMMARIVM.

1. *In cauſa etiam ardua totam prouinciã concernente ſufficit, ſi conſentiant Prælati, & Capitula Cathedralia.*
2. *Si quid ſtatuendum in cauſa ardua, concernente ſtatum Epifcopatus ſeu Eccleſiæ Cathedralis, tum Capituli non tantum conſilium, ſed etiam conſenſus neceſſarius eſt.*
3. *Ad tractatus vniuerſitatis de iure communi (excepta electione Prælati) abſentes vocari non debent, etiam in cauſa ardua; quamuis ſecurius ſit, vt, quatenus fieri poteſt, vocentur.*
4. *Capitula non aliter citari ſolent, niſi vt Procuratorem mittant.*

NOTANDVM I. In cauſa, etiam ardua, totam prouinciã concernente, ſufficit, ſi conſentiant Prælati, & Capitula Cathedralia: hi enim tanquam præcipui, re præſentant totum clerum. Ideo autem ipſorum conſenſus requiritur, quia intereſt eorum, ſi ſubſint alteri Epifcopo, tanquam Primati, cum ab eo viſitari poſſint, vt Gl. notauit, ver. Prælatorum, & conſentit c. vii. de his quæ ſunt à Prælatiſ & c.

NOTANDVM II. Si quid conſtituendum ſit in cauſa ardua, concernente ſtatum Epifcopatus, ſeu Eccleſiæ Cathedralis, tum Capituli non tantum conſilium, ſed etiam conſenſus neceſſarius eſt: Idque propter communionem, quæ eſt capitiſ cum corpore.

B b b b 2 porc.

pore. Ita sumitur ex hoc c. & notaui Innocent hic n. 2. Ioann. Andr. n. 6. Sed Prælatorum Bituricensis prouinciæ assensus necessarius non erat, quia ipsorum non intererat; seu de ipsorum præiudicio non agebatur.

- 3 NOTANDVM III. Spectato communi iure, ad tractatus Vniuersitatis (excepta electione Prælati) necesse non est absentes vocari, tametsi causa ardua sit. Ita docet Gl. in c. 2. ver. ipsorum, de testibus, in 6. Abb. hic not. 2. & plerique alij apud Felinum in c. cum omnes, n. 22. de Constit. argum. c. hoc ius, causa 10. q. 2. Sed quia Innocent. in c. 2. circa medium, de noui operis nuntiat. & alij quidam contrarium sentiunt, id eo securius est, ut in rebus valde arduis etiam absentes, quatenus fieri potest, vocentur: quod etiam quibusdam Ecclesijs per consuetudinem receptum est.
- 4 NOTANDVM IV. Capitula non aliter citari solent, nisi ut Procuratorem mittant. Quia si totum Capitulum personaliter ve-

niret, Ecclesia seruitio suo destitueretur. Ita Abb. hic, ver. Item nota.

CAPITVLVM Vn.
eod. Tit. in 6.

Episcopali.

VAcante Sede Episcopali, Capitulum, seu alius, ad quem tunc Episcopalis iurisdictio spectat (videl. administrator à Papa constitutus, iuxta c. is cui, 42. de elect. in 6. c. ult. de suppl. negl. Prælat. eod. lib. Vel is, quem Capitulum ut administratorem constituerit, secundum Gl. hic ver. ad quem) potest excommunicatos à iure, vel ab homine absolueret, sicuti Episcopus posset, si viueret: nisi Sedes Apostolica specialiter interdixerit.

NOTANDVM Vn. Capitulum, vacante Sede, exercet iurisdictionem Episcopalem, exceptis ijs causis, quos vel ipsam commune ius excipit, vel Pontifex speciatim interdicit. Quia de re sufficienter dictum est in c. cum olim, 14. extra, hoc tit.

TITVLVS XXXIV.
DE TREVGA ET PACE.

Posteaquam de Ecclesiasticis potestatibus atque Iudicibus dictum fuit, conueniens esset, ut de ipsis iudicijs ageretur: Sed quia præstat, ut, si fieri possit, dissidentes ac litigantes, seu Superiorum auctoritate, seu proprijs pactionibus ac transactionibus ad concordiam redigantur, ideo de pace, treuga, seu belli inducijs, pactionibus, & transactionibus subiungitur, ante tractatum de iudicijs. Quod & iureconsultos egisse videbis in lib. 2. tit.

14. fforum.

SVMMARIVM.

1. Si publica dissidia seu bella inter ciuitates seu populos subiectos oriuntur, ad Principem seu Superiorem spectat, ut partibus compositionem seu pacem impertat.
2. Si priuati inter se lites foueant, & iudicio contendere velint; ordinariè cogi non possunt ad transactionem.
3. Qui probabiliter timet ab aduersario suo offensam, vel violentiam, potest à iudice petere, ut ille præstet cautionem de non offendendo.

Dispu.